

Gjenopptakelseskommisjonen
v/Siv Hallgren
Postboks 8026 Dep
0030 Oslo
Sendt pr. e-mail: post@gjenopptakelse.no

Oslo, 11. januar 2018
Dok.ref: 301138-504-6027076.1
Saksansvarlig advokat:
Cato Schjøtz

TORGERSEN-SAKEN – NÆRMERE OM TORGERSEN VAR ALENE ELLER SAMMEN MED EN KVINNE DRAPSNATTEN?

1. GENERELT

Vi har tidligere oversendt tre redegjørelser, hvor vi drøfter kommisjonens høringer om de tre tekniske bevis i 2006: 30. oktober – barnålbeviset, 1. desember – avføringsbeviset og 8. d.m.– tannbittbeviset.

Vi har søkt å påvise at:

- barnålbeviset har ingen bevisverdi – barnålene beskriver seg etter all sannsynlighet fra Eilif Støleggens bruk av dressen hvor barnålene ble funnet.
- avføringsbeviset har ingen bevisverdi – krav til innbyrdes identitet mellom de enkelte prøvene er ikke oppfylt.
- tannbittbeviset har ingen bevisverdi. Det taler snarere for Torgersens uskyld på grunn av uoverensstemmelser mellom bittmerkene i avdødes bryst og Torgersens tenner.

Det er i tillegg et annet bevis som stod sentralt både i 1958 og i kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006, og som det derfor er grunn til å analysere grundig i forlengelsen av vår gjennomgang av kommisjonens 2006-avgjørelse: Spørsmålet om Torgersens alibi – var han alene eller var han sammen med en kvinne?

Dette er temaet for nærværende innlegg, som er ment å være et bidrag til den utredning av dette spørsmålet som kommisjonen formodentlig vil foreta.

Det har hele tiden vært en viktig anførsel fra påtalemyndighetens side at Torgersen løy for å skaffe seg et alibi. Påtalemyndigheten hevder at han var alene drapsnatten, og at han heller ikke kom hjem til bopel på det tidspunkt han har forklart. Dette er uriktig.

A. Noen presiseringer

1. Nødvendigheten av riktig problemstilling

Vi har i begjæringen av 27. juni 2017 understreket betydningen av at spørsmålet om alibi stilles på riktig måte: Det springende punkt er om Torgersen *hadde med en kvinne hjem eller ikke* – det er ikke primært et spørsmål om kvinnens identitet.

Identitetsspørsmålet er et underpunkt i drøftelsen av om han var alene eller ikke. Det er ikke slik at Torgersen må ha vært alene fordi vi ikke kjenner kvinnens identitet

2. De to alternative faktiske scenarier

Det sentrale spørsmål er hva som er *sannsynlig* med hensyn til om Torgersen var alene eller ikke. Det er bare to muligheter:

- Torgersen har forklart – med støtte av sin nærmeste familie – at han ikke var alene.
- Påtalemyndigheten mener at Torgersen løy, og at han bløffet sin familie.

Svar på hva som er sannsynlig – og i hvilken grad - avgjør bevisverdien av alibiets betydning i den samlede og kumulative vurdering av om vilkårene for gjenåpning er tilfredsstillt, sett i forhold til sakens *øvrige bevis*.

Manglende alibi medfører ikke at Torgersen er skyldig. *Det er de tekniske og taktiske bevis* som er de sentrale elementer i bevisvurderingen. Spørsmålet om alibiet er i denne forbindelse et tilleggsspørsmål, men er allikevel et element i den samlede vurderingen som må gjøres.

3. Nærmere om hva som er Torgersens alibi

Spørsmålet om hva som er Torgersens alibi må presiseres. Det er primært *Torgersens mor, søster og bror som er hans alibi* – ikke den ikke-identifiserte Gerd.

Vi har i begjæringen av 27. juni 2017 søkt å påvise at disse familiemedlemmenes forklaring er riktig: Torgersen var i Tore Hundsvei 24, på det tidspunkt han har forklart, det vil si fra ca. kl. 23.30 natten til 7. desember 1957, (antakelig noe før), og frem til kl. 00.30 – og at han ikke var alene.

Familiemedlemmenes forklaring er basert på hva de har *sett og hørt*.

Den ukjente kvinne Gerd er således *ikke* Torgersens alibi. Hennes eksistens eller ikke-eksistens har primært betydning for vurderingen av Torgersens forklaring,

men har ingen sammenheng med og influerer ikke på morens/søsterens/brorens forklaring med hensyn til hva de har *hørt og sett*.

Manglende kunnskap om kvinnens identitet m.v. medfører ikke at vi – med noen sannsynlighet – kan konkludere med at Torgersen *av den grunn* var alene. Dette momentet overstyrer heller ikke konklusjonen som vi må trekke på grunnlag av forklaringene fra de tre familiemedlemmene.

4. Oppsummering

Punktene 1-3 ovenfor er helt grunnleggende, men er ikke presisert eller drøftet i forbindelse med kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006 – eller i andre vedtak for den saks skyld.

B. Forholdet til sakens øvrige bevis

Også sakens øvrige bevis har selvsagt betydning for spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke. Noen eksempler vil illustrere dette:

Vi har i begjæringen av 27. juni 2017 i Del 2 II og III diskutert om det var Torgersen som fulgte etter Rigmor Johnsen på vei til Skippergaten 6b. Hvis dette skulle bli lagt til grunn,, får det selvsagt betydning for vurderingen av om han hadde med seg en kvinne på vei til og hjemme i Tore Hunds vei 24. Vi har imidlertid påvist at påtalemyndighetens teori på dette punkt er uriktig. Det var ikke Torgersen som ble observert. Da får dette momentet ingen betydning som motbevis for at Torgersen ikke var alene.

Det samme gjelder spørsmålet om Torgersen var til stede på åstedet, jf. begjæringens Del 2 IV. De tekniske bevis som er forbundet med åstedet, knytter ikke Torgersen til drapet, og da representerer heller ikke disse bevis motbevis for at Torgersen ikke var alene.

Tilsvarende gjelder for de øvrige ledd i den kronologi som er behandlet i begjæringens del 2 og del 3.

Det er imidlertid to viktige delspørsmål som har nær sammenheng med spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke. Det er

- spørsmålet om tidspunktet da Torgersen kom til bopel i Tore Hunds vei 24
- spørsmålet om hvilken vei Torgersen tok til sentrum da han returnerte fra bopel ca. kl. 00.30 drapsnatten.

Det er rimeligvis slik at hvis det er riktig – som vi har søkt å påvise i begjæringen – at Torgersen kom hjem kl. 23.30, er det også rimelig grunn til å tro at den øvrige del av forklaringen hans med hensyn til hjemkomsttidspunktet er riktig: At han ikke var alene, men sammen med en kvinne. Dette kommer vi tilbake til nedenfor.

Det andre forholdet: I begjæringens del 3 V F har vi påvist at Torgersens forklaring med hensyn til hans veivalg til Akersgaten sannsynliggjør at han snakket sant: Det er svært lite sannsynlig at han kan ha diktet opp en fiktiv rute tilbake til sentrum, løyet om veivalget

for så – på minuttet – å få den tiden som påtalemyndigheten mener han hadde til disposisjon, til å passe.

Og hvis ruten er riktig, må også den andre delen av hans forklaring med hensyn til returen til sentrum være riktig: Ruten ble bare meningsfull hvis han har med seg en kvinne.

Forholdet er således at tidspunktet for hjemkomst og veivalg til sentrum er elementer i vurderingen av spørsmålet om Torgersen hadde følge med en kvinne eller ikke.

Disse sammenhengene er ikke drøftet tidligere.

Vi viser til begjæringens grundige behandling av disse punkter, som vi i denne forbindelse henviser til.

Vi skal i det følgende behandle alibispørsmålet på bakgrunn av de foreliggende vitneforklaringene og Torgersens egen forklaring.

Vi skal legge følgende disposisjon til grunn:

- II Gjenopptakelseskommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006
- III Torgersens alibi – hva har vitnene sett og hørt?
- IV Nærmere om to enkeltheter i påtalemyndighetens anførsler
- V Hensynet til bevisumiddelbarhet
- VI Etterfølgende forhold – ingen identifisering av kvinnen?
- VII Avsluttende bemerkninger

II Gjenopptakelseskommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006

Kommisjonens behandling av er inntatt i pkt. 8.11 i avgjørelsen og har overskriften "Torgersens alibi", jf. side 435-467.

Det alt vesentlige av denne delen av avgjørelsen refererer seg til historikk (11 sider) og referat av partenes anførsler (henholdsvis 14 og 3 sider). Kommisjonens *drøftelse* er svært kortfattet – kun fire sider.

Vi skal kort gjennomgå hovedpunktene.

A. Tidligere historikk

Dette behandles i pkt. 8.11.2 – 8.11.4, jf. side 435-445.

Historikken begynner med en lang gjengivelse av Dorenfeldts uttalelse fra 17. desember 1958.

Dorenfeldts redegjørelse er imidlertid delvis villedende. Som ett eksempel vises til at Dorenfeldt skriver at "*ingen*" av Torgersens familiemedlemmer hadde sett den aktuelle kvinne. Han fortier imidlertid at alle tre familiemedlemmer hadde *hørt* henne, og at to av familiemedlemmene hadde *sett* at det var to personer som gikk ut fra Tore Hunds vei 24 ca. kl. 00:30.

(Det viktige i Dorenfeldts redegjørelse er for øvrig at det fremgår med all tydelighet at de sentrale bevis under hovedforhandlingen i 1958 var de tre tekniske bevis. Dette har påtalemyndigheten i ettertid prøvd å distansere seg fra – etter hvert som bevisverdien av de tekniske bevis har smuldret. Dorenfeldts redegjørelse – som kommisjonen tydeligvis tiltrer i sin helhet – er imidlertid helt klar for så vidt gjelder dette viktige punkt.)

For øvrig er hensynet til bevisumiddelbarhet et sentralt argument for påtalemyndigheten, som synes å mene at dette argumentet i praksis overstyrer alle klare vitneprov som er uforenlige med påtalemyndighetens anførsler. Dette er uriktig, og vi kommer tilbake til dette nedenfor.

Det er i tillegg grunn til å peke på ett viktig forhold:

Når det gjelder vurderingen av straffeprosessloven § 391 nr. 3, drøftes spørsmålet om Torgersens alibi bare i forholdet til kriteriet *nye omstendigheter eller nye bevis*.

Dette er en gjennomgående feil i alle avgjørelsene om gjenåpning. Man konstaterer at det bare i marginal grad er presentert nye omstendigheter eller nye bevis, og konkluderer med at anførslene i begjæringen ikke kan tas til følge: Det må legges til grunn at Torgersen var alene.

Men dette er misforstått.

Det er ubestridt at det i liten grad er presentert nye bevis eller nye omstendigheter med hensynet til spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke. Disse forhold kan derfor *i seg selv og isolert sett* ikke danne grunnlaget for gjenåpning hverken etter straffeprosessloven § 391 nr. 3 eller § 392, 2. ledd. Dette har heller ikke noen gang vært anført fra vår side.

Det sentrale rettslige poeng er – som vi igjen og igjen har påpekt – at man konsekvent overser at § 391 nr. 3 forutsetter at man også skal ta stilling til "*det øvrige bevismaterialet*" – man skal med andre ord foreta en analyse også av de bevisene fra 1958 som *ikke* er påvirket av nye bevis, og sette dem inn i et helhetlig bevisbilde.

Dette er understreket i vår begjæring av 27. juni 2017, hvor vi i del 5 nøyte har gjennomgått tolkningen av § 391 nr. 3.

Det er analysen av "*det øvrige bevismaterialet*" i 1958 med hensyn til om Torgersen var alene eller ikke, som er det sentrale stridsspørsmål – ikke f.eks. spørsmålet om tilbaketrekking av Torgersens forklaring under hovedforhandlingen med hensyn til Gerd Berg representerer gjenåpningsgrunn.

B. Referat av Torgersens begjæring

Dette er inntatt i pkt. 8.11.5, jf. side 446-460.

Det er tale om et relativt omfattende referat, og flere viktige anførsler er gjengitt.

Forholdet er imidlertid at disse anførslene *overhodet ikke drøftes*. Til tross for at de refererer seg til "*det øvrige bevisbildet*", og således skal inngå i beslutningsgrunnlaget – for øvrig på samme måte som de representerer "*særlige grunner*" i relasjon til § 392 annet ledd, og skal inngå i den kumulative vurdering som skal foretas i henhold til denne bestemmelsen.

C. Påtalemyndighetens anførsler

Dette er behandlet i pkt. 8.11.6, jf. side 460-463. Påtalemyndigheten gjentar den samme grunnleggende feilen som er påpekt ovenfor under pkt. B. Det heter på side 460:

"Etter påtalemyndighetens vurdering foreligger det ikke noe nytt i forhold til det som har vært fremme tidligere, og det er således ikke nye omstendigheter eller nye bevis som er egnet til å føre til frifinnelse, jf straffeprosesslovens § 391 nr. 3."

Påtalemyndigheten ser således bort fra alle de anførslene som domfelte fremmet, og som refererer seg til *det øvrige bevismaterialet*, som selvfølgelig inngår i § 391 nr. 3-vurderingen.

For det andre peker påtalemyndigheten på at Torgersens egen forklaring om hva han foretok seg den aktuelle kvelden, motsies av vitneforklaringer som "*lagmannsretten åpenbart har festet lit til*". Dette er misvisende.

I denne forbindelse minner vi kort om et helt sentralt punkt som er understreket i begjæringen av 27. juni 2017: Det lagretten har festet lit til, er klarligvis de tre tekniske bevis. Disse var egnet til å "overstyre" betydningen av alle motstridende vitneforklaringer – noe som i og for seg ikke var urimelig, når man tar i betraktning hvor skråsikre alle sakkyndige var.

Hvordan lagretten hadde vurdert saken hvis det *ikke* hadde vært tekniske bevis eller disse hadde vært uten verdi, vet vi intet om. Formodentlig hadde lagretten da festet lit til de rimelig massive og samstemte forklaringene fra de tre familiemedlemmene.

Påtalemyndigheten legger stor vekt på forklaringene til Johanne Olsen og til vitner som angivelig skal ha observert Torgersen sammen med Rigmor Johnsen. Dette er det ikke grunnlag for. I gjenopptakelsesbegjæringens del 2, pkt. II og III har vi inngående dokumentert at det ikke er grunnlag for å tillegge disse forklaringene bevisverdi.

D. Kommisjonens vurderinger

Dette er selvsagt det sentrale avsnittet og er inntatt i pkt. 8.11.7, jf. side 463-468.

1. Straffeprosesslovens § 391 nr. 3

Her er det flere forhold:

- (a) På side 464 formulerer kommisjonen problemstillingen. Man tar utgangspunkt i at spørsmålet er om det etter hovedforhandlingen i 1958 er fremkommet noe nytt som synes å være egnet til å føre til frifinnelse av Torgersen.

Dette er bare et referat av ordlyden i § 391 nr. 3. Bestemmelsen gir – som understreket ovenfor – imidlertid anvisning på en totalvurdering av både nye bevis og av "det øvrige bevismaterialet", dvs "gamle" bevis. De nye bevisene refererer seg i sterk grad til de tekniske bevis. Når disse får en sterkt redusert bevisverdi, må man ta ny og uavhengig stilling til hvilken vekt som da skal legges på de øvrige bevisenelementene, og til hvordan det samlede bevisbildet da fremtrer, jf. ovenfor.

Dette er det gjort inngående rede for i gjenåpningsbegjæringens del 4, jf. III, side 236-241.

Kommisjonen legger således en gal lovforståelse til grunn for tolkningen av § 391 nr. 3.

- (b) Når det gjelder tilbaketrekningen av Torgersens forklaring under hovedforhandlingen, (hvor han utpekte Gerd Berg som den aktuelle kvinnen), er dette en ny kjensgjerning, men er i seg selv klarligvis ikke tilstrekkelig til at saken kan gjenåpnes.

Dette er imidlertid et element i den totale vurdering som omfatter både "gamle" og nye bevis som skal foretas i henhold til § 391 nr. 3, og som svekker betydningen av Torgersens uriktige utpeking, et forhold som lagretten utvilsomt har tillagt vekt.

- (c) Kommisjonen bruker to sider på å diskutere om Gerd Kristiansen er den kvinne som Torgersen var sammen med drapsnatten.

Kommisjonen gjør den samme feil også her. Opplysningene om Gerd Kristiansen representerer en eventuell ny omstendighet, men de må ses i sammenheng med det øvrige bevisbildet. Det springende punkt er om det er *mulig* at det var Gerd Kristiansen som Torgersen hadde med seg hjem. I den grad man finner at det er tilfellet, er det et ytterligere argument for Torgersens uskyld.

Hvorvidt man besvarer spørsmålet om Gerd Kristiansen var den aktuelle kvinne bekræftende eller benektende, spiller imidlertid en underordnet rolle: Det avgjørende er at de nye tekniske bevis endrer bevissituasjonen radikalt i forhold til 1958, og da må man foreta en vurdering av *hele* den øvrige bevissituasjon – dette gjøres ikke av kommisjonen.

- (d) Det kommisjonen skal ta stilling til er hvilken bevisverdi påtalemyndighetens påstand om Torgersens angivelige manglende alibi har i den totalvurdering som skal foretas i henhold til § 391 nr. 3. I denne vurderingen er det vesentlige å vurdere bevisbildet fra 1958 og foreta en uholdt vurdering av dette. Deretter er det nødvendig å vurdere hvilken betydning konklusjonen på alibispørsmålet har i den totalvurdering som skal foretas med hensyn til om vilkåret "*egnet til frifinnelse*" er oppfylt.

Kommisjonen skriver avslutningsvis på side 466:

"Kommisjonen kan ikke se at det for øvrig foreligger nye bevis eller omstendigheter vedrørende domfeltes påberopte alibi som synes å være egnet til frifinnelse av ham. "

Igjen ser man således at kommisjonen bare vurderte de angivelige nye bevis eller nye omstendigheter i forbindelse med spørsmålet om Torgersens alibi – ikke den totalvurdering av "gamle" og nye bevis, som en riktig vurdering av § 391 nr. 3 forutsetter.

2. Straffeprosesslovens § 392 annet ledd

Forholdet til straffeprosesslovens § 392 annet ledd er drøftet i punkt 8.11.7.2. – se sidene 466 – 468.

Her er det også flere forhold:

- (a) Det er formodentlig ubestridt at anførselen om at Torgersen hadde følge med en kvinne representerer et *"særlig forhold"* i § 392, annet ledds forstand.

Det springende punkt blir da hvilken *bevisverdi* vår konklusjon for så vidt gjelder dette punkt har i den samlede kumulative vurdering av om det er meget tvilsomt om dommen er riktig.

Dette elementet i totalvurderingen kan - i likhet med vurderingen av § 391 nr 3 – ha tre utfall:

- Konklusjonen kan støtte påtalemyndighetens påstand om at Torgersen er skyldig.
- Konklusjonen kan være åpen, slik at det hverken taler for skyld eller uskyld.
- Konklusjonen kan bekrefte at Torgersens forklaring er sannsynlig, og at det således er et bevis på hans uskyld.

Kommisjonen stiller ikke det riktige spørsmålet i forhold til det som er lovens kriterium, og konkluderer uten videre på side 468 med at det ikke foreligger særlige forhold som gjør det meget tvilsomt om dommen er riktig.

På den måten får man ikke frem hvilken bevisverdi spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke har, sammenholdt med sakens øvrige bevis.

- (b) I stedet for å foreta denne viktige drøftelsen, har kommisjonen en svært selektiv og lite representativ vurdering av spørsmålet om Torgersen var alene. Det henvises til:

- Johanne Kristine Olsen

- øvrige vitner som har sett Rigmor Johnsen sammen med en mann på strekningen Dronningens gate – Skippergaten
- Olga Eriksen
- Robert Halvorsen.

Dette er som sagt en svært selektiv og lite representativ presentasjon av de momenter som spiller inn ved vurderingen. Kommisjonen uttaler at forklaringene fra vitnene som hadde sett Rigmor Johnsen sammen med en mann i Dronningens gate og Skippergata «ga samlet sett uttrykk for at vedkommende hadde atskillig likhet med Torgersen». Her unnlater kommisjonen helt å drøfte en rekke sentrale elementer i disse forklaringene, som viser at mannen ikke kan ha vært Torgersen. Det vises til f.eks. Esther Olssons forklaring og forklaringene fra de øvrige vitnene, som beskriver en mann med

- *et annet utseende*
- *andre sko*
- *andre klær (bukser uten striper)*
- *annen hårfasong og som*
- *ikke snakket Oslodialekt*

På dette punktet foreligger det derfor både en uriktig saksbehandling og en uriktig bevisvurdering i tillegg til den gale lovanvendelsen.

Kommisjonens henvisning til Robert Halvorsens forklaring er ikke lett å forstå. Den representerer en helt perifer anførsel for så vidt gjelder spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke. For øvrig vises til begjæringen side 130 note 4, som påviser hvorfor man umulig kan legge vekt på denne forklaringen som har opptatt over 40 år etter at drapet fant sted.

- (c) Det vesentlige i kommisjonens begrunnelse synes å være det lange sitatet på side 466-467 fra Høyesteretts kjæremålsutvalgs avgjørelse fra 2001, som refererer seg til betydningen av bevisumiddelbarhet.

Som påpekt i begjæringen side 51-52 – jfr. del 2 E 2 - må man konkret undersøke betydningen av bevisumiddelbarhet i forhold til den enkelte sak og det enkelte bevis.

Når det gjelder spørsmålet om Torgersen hadde med seg en kvinne eller ikke, har vi som kjent en rekke detaljerte politiforklaringer som ble opptatt umiddelbart etter drapet, og som er av helt sentral bevisverdi.

Det er derfor slik at hensynet til bevisumiddelbarhet i *Torgersen-saken* ikke overstyrer alle de forklaringer og alle de forhold som taler i Torgersens favør – og som man tydeligvis har mindre sans for.

Det vises videre til behandlingen på side 50-51 i begjæringen (punkt E 1) med hensyn til betydningen av lagrettens kjennelse.

Som understreket i begjæringen, er det sentrale at lagretten på bakgrunn av de tilnærmet skråsikre tekniske bevis, ikke kan ha funnet at eventuelle avvikende vitneforklaringer kunne rokke ved de sakkyndiges sikre konklusjon.

Hvordan lagretten ellers ville ha vurdert de taktiske bevis, vet vi som nevnt intet om. Og når de tekniske bevis svikter, "gjenoppstår" bevisverdien av de taktiske bevis.

Dette gjelder også i forhold til spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke.

Disse forhold kommer vi grundigere tilbake til i V nedenfor.

- (d) Kommisjonens vurdering av forholdet til § 392, annet ledd, fremstår derfor som mangelfull, og kan ikke tjene som grunnlag for å unnlate å ta stilling til de anførsler som er gjort gjeldende i begjæringen av 27. juni 2017.

III Torgersens alibi – hva har vitnene sett og hørt?

A. Innledning

I begjæringen om gjenåpning av 27. juni 2017 har vi i del 3 V D (side 177-180) gjennomgått forklaringene til Torgersens nærmeste familie og fremhevet at de både har *sett og hørt* at han var sammen med en kvinne.

Vi skal i punkt B gå kronologisk gjennom forklaringene fra de tre nøkkelvitnene, Dagmar Torgersen (mor), Dagmar Halvorsen (søster) og Johan Torgersen (bror), både fordi disse aldri tidligere har vært utredet eller analysert av kommisjonen, men også fordi gjennomgangen vil vise at kommisjonens vedtak av 8. desember 2006 ikke kan brukes som henvisningsgrunnlag.

I pkt. C skal vi diskutere holdbarheten av påtalemyndighetens forsøk på bortforklaring av familiemedlemmenes klare bekreftelse på Torgersens forklaring: *Bløffet Torgersen dem med hensyn til at han hadde med seg en kvinne?*

I pkt. D skal vi oppsummere.

B. Den nærmere kronologiske gjennomgangen

Denne gjennomgangen er foretatt tidligere, men vi oppsummerer den for å illustrere at 2006-avgjørelsen ikke kan representere et grunnlag for å unnlate å drøfte de anførselene som er fremmet i begjæringen av 27. juni 2017.

1. Strekningen Grand – Tore Hunds vei 24 – ca. kl. 22.40-23.30

I denne perioden har Torgersen forklart at han gikk fra Grand Hotel til bopel på Lille Tøyen.

Som påpekt i begjæringen, passer gangtiden godt med tidspunktet for ankomst Tore Hunds vei 24 (ca. kl. 23.30, antagelig noe før) med tillegg av den tid det tar å stoppe opp utenfor Sentrum kino, snakke med en kvinne – og fortsette sammen med henne til Tore Hunds vei 24.

Torgersens forklaring er således rimelig og tilforlatelig.

Vi minner om at vi i begjæringen del 2 II og III har sannsynliggjort at det var ikke Torgersen som ble observert ved Esther Olssons kiosk, og at det ikke var Torgersen som ble observert sammen med Rigmor Johnsen på strekningen Dronningens gate 25 – Skippergaten 6 b. Og det er heller ikke forhold knyttet til åstedet som sannsynliggjør at Torgersen var i Skippergaten 6b på drapstidspunktet, jf. begjæringens del 2 IV (side 78 flg.)

Denne gjennomgangen viser at det i den aktuelle tidsperiode ikke er motbevis som tilsier at Torgersens forklaring ikke er sann – snarere tvert imot.

2. Ankomst bolig – ca. kl. 23.30

Vi har i begjæringens del 2 V dokumentert at Torgersen antagelig kom hjem til bopel ca. kl. 23.30., antakelig noe før. Vi har i dette punkt behandlet Johanne Olsens forklaring, og påvist at den ikke kan være riktig.

Morens forklaring er klar: Torgersen *hadde* med seg en kvinne da han kom hjem. Morens vitneprov med hensyn til både ankomsttidspunktet og det forhold at han hadde med seg en kvinne, er helt konsistent med Torgersens egen forklaring.

Et annet forhold: Hvorfor skulle Torgersen bløffe om klokkeslettet ca. kl. 23.30, når det var naturlig at han hadde kommet hjem ca. 15-20 minutter før, hvis han hadde gått rett hjem?

Hvis Torgersen ikke hadde hatt med seg en kvinne, ville han for øvrig sannsynligvis ha kommet hjem *før* kl. 23.30, jf. siste vitneobservasjon av Torgersen ved Grand Hotel ca. kl. 22.40-22.45. Forsinkelsen stemmer overens med at han møtte en kvinne som han pratet en del med før de fortsatte mot Lille Tøyen.

Konklusjonen er at Torgersens forklaring på dette punkt etter all sannsynlighet er sann.

3. Opphold på bolig – ca. kl. 23.30 – ca. kl. 00.30

På dette tidspunkt oppholdt Torgersen seg i henhold til sin egen forklaring på bolig.

Han har gitt en rekke detaljer med hensyn til dette oppholdet. De stemmer for alle praktiske formål med forklaringene fra mor og søster.

En viktig detalj: Moren forklarte at da hun var nede i 1. etasje sammen med sønnen, *hørte hun at noen i 2. etasje skiftet grammofonplater*, jf. hennes forklaring under den rettslige undersøkelsen.

Dette bekrefter igjen at Torgersens forklaring er riktig. Noen samordnet forklaring på dette punkt er utelukket.

I tillegg kan man stille spørsmålstegn ved rimeligheten av at Torgersen finner på en bløff som "tvinger" ham til å oppholde seg på bolig minimum en halv time, når hans motiv utelukkende skal ha vært å hente fyrstikker for så å returnere til Skippergaten 6 b for å anstifte en ildebrann.

Vi kan således konkludere med at det også på dette punkt er sannsynlighetsovervekt for at Torgersen forklarer seg korrekt.

4. Avreise – ca. kl. 00.30

Her er vi ved kronologiens viktigste punkt.

Torgersen forklarte – jf. side 175 i begjæringen – at han på *spørsmål fra påtalemyndigheten* opplyste at han ikke tror at hans mor eller søster så den aktuelle kvinnen da hun gikk ut. Hun gikk ut stueveien, mens han gikk ut kjøkkenveien fordi sykkelen sto i kjøkkengangen.

Nøyaktig den samme detaljen forklarer både søster seg om (s. 178 i begjæringen) og hans mor. Dette burde være en helt avgjørende detalj, og kan umulig være samordnet eller avtalt på forhånd med Torgersen, men som aldri – merkelig nok – har vært drøftet av kommisjonen.

Det er viktig å understreke at denne viktige detaljen ikke var noe Torgersen forklarte av *egget initiativ*, noe han sannsynligvis ville gjort hvis han ville lyve på seg et alibi.

De sammenfallende detaljer med hensyn til forholdene på avreisetidspunktet *er et meget sterkt indisium på at Torgersen ikke var alene*.

I tillegg til å forklare seg om hva de *iakttok*, har også både mor og søster og broren Johan forklart seg nærmere om hva de *hørte*. Alle hørte skritt som ikke var Torgersens egne, og som de etter lyden å dømme antok kom fra en kvinne.

Når man foretar en samlet vurdering av de tre vitneforklaringer både med hensyn til hva de kunne iakttå og hva de hørte, er dette meget sterke bevis på at Torgersen snakket sant: Han var ikke alene.

5. Retur til sentrum – ca. kl. 00.30 – ca. kl. 00.45

Dette er behandlet i begjæringen del 3 III C (side 145-146) og i del 3 V F (side 182-183).

Vi viser til punkt I B ovenfor, hvor vi har oppsummert hvorfor Torgersens forklaring med hensyn til hans veivalg til Akersgaten sannsynliggjør at han snakket sant – og i forlengelsen av det: Hvis forklaringen om veivalget er riktig, må han også ha hatt følge med en kvinne – i motsatt fall blir returen til Akersgaten meningsløs.

6. Vi kan oppsummere punktene 1–5:

Torgersens forklaring bekreftes på alle vesentlige punkter, og harmonerer med det øvrige bevisbildet.

De punktene som er påpekt ovenfor, har ikke tidligere vært behandlet av kommisjonen tidligere – på tross av at kommisjonen har plikt til å *utrede* sakens faktum.

C. Påtalemyndighetens forsøk på bortforklaringer

Påtalemyndighetens forsøk på å bortforklare Torgersens forklaring inneholder

- en urimelighet og
- en tilnærmet umulighet.

Urimeligheten refererer seg til *hvorfor* Torgersens skulle bløffe: Han visste i så fall at kvinnen aldri ville melde seg, og at muligheten for at bløffen ville bli avslørt derfor måtte fremstå som betydelig. Det vises til begjæringen del 3 V C – side 177 – som utdyper dette.

I tillegg må risikoen for avsløring fortone seg som vesentlig større enn det Torgersen kunne oppnå ved en eventuell bløff. Og han kunne lett valgt en annen – og rimeligere – begrunnelse for en retur til sentrum uten å involvere en fiktiv person.

Den tilnærmede *umuligheten* refererer seg til påtalemyndighetens forsøk på å bortforklare de klare vitneforklaringene i Torgersens favør. Som kjent har påtalemyndigheten hele tiden lagt til grunn at de øvrige familiemedlemmene ikke lyver, men at Torgersen har bløffet dem.

En ting er at det er lite sannsynlig at man kan innbille noen at man skal *tro* på noe som lett lar seg gjennomskue som bløff. Enda mindre sannsynlig er det at man skal innbilde *tre* familiemedlemmer – *uavhengig av hverandre* – at de *hører noe som er fiktivt*. I tillegg kommer at det overhodet ikke var noen kontakt mellom Torgersen og hans bror Johan denne kvelden.

Og *helt* usannsynlig er det at man kan bløffe to familiemedlemmer til å *se noe som ikke er en realitet*.

Bløffteorien fremstår som svært usannsynlig, nærmest umulig, og er nærmere drøftet i begjæringens del 3 V E – side 181-182.

D. Oppsummering

Når man oppsummerer punktene B og C, er det således klar sannsynlighetsovervekt for at Torgersen hadde med seg en kvinne.

IV Nærmere om to enkeltheter i påtalemyndighetens anførsler

Påtalemyndigheten har pekt på noen forhold ved Torgersens forklaring, som påtalemyndigheten mener tilsier at Torgersen ikke snakker sant. Spørsmålet er: Hvilken bevisverdi har disse forholdene ved vurderingene av momentene i punkt III B ovenfor.

A. Torgersens forklaring ved pågripelsen

Påtalemyndigheten har påpekt at Torgersen ved pågripelsen opplyste at han ikke kjente den aktuelle kvinnens navn eller hvor hun bodde. Og han oppga heller ikke stedet hvor han satte henne av. Dette fremgår av politirapport av 7. desember 1997, referert i 2006-vedtaket side 465. Torgersens vegring på dette punkt synes å være et utslag av en svært forbigående vranghet. Vi viser til begjæringen side 174. Han var ute på sikring med alkoholforbud og var lite samarbeidsvillig.

Det sentrale i denne sammenheng er at han allerede *ved det første avhøret* – umiddelbart senere samme natt – gjorde rede for at han hadde med seg en kvinne hjem til Tore Hunds vei 24, som han senere fulgte tilbake til sentrum.

Bevisverdien av Torgersens spontanreaksjon fremstår som ubetydelig i forhold til bevisverdien av forklaringene fra hans mor, søster og bror, jfr. III B.

B. Gerg Berg

Det andre forholdet er at Torgersen under hovedforhandlingen utpekte en gal kvinne – Gerd Berg – som den kvinnen han var sammen med.

Dette forholdet er diskutert i begjæringens del 3 V G2, jf. begjæringen side 183-184. Torgersen har gitt en nærmere redegjørelse for bakgrunnen for hans uriktige identifikasjon i et åpent brev i Arbeiderbladet i 1972, som er gjengitt på side 184 i begjæringen.

Bevisverdien av dette momentet synes også marginalt i forhold til forklaringene fra hans øvrige familie, jf. ovenfor.

V Hensynet til bevisumiddelbarhet

Det som egentlig blir igjen av argumentasjon fra påtalemyndigheten – og som også har vært fremhevet i tidligere avgjørelser i Torgersen-saken – er hensynet til bevisumiddelbarhet.

Dette momentet er generelt sett ikke bestridt. En begjæring om gjenåpning bygger på skriftlige dokumenter – og det er ikke mulig å rekonstruere hva som ble sagt under hovedforhandlingen i 1958.

Vi har – som nevnt ovenfor – i begjæringens del 2 I E 2 side 51-52, påpekt at hensynet til bevisumiddelbarhet som motargument mot gjenåpning, må vurderes i det konkrete tilfellet.

Når det gjelder spørsmålet om Torgersen var sammen med en kvinne eller ikke, foreligger det – også som nevnt ovenfor – meget detaljerte politirapporter, som ble opptatt umiddelbart etter drapet.

Det er derfor relativt enkelt å få innsyn i hva de sentrale vitnene forklarte seg om med hensyn til spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke.

Hensynet til bevisumiddelbarhet kan i det konkrete tilfellet ikke overkjøre alle de momenter som støtter opp om Torgersens forklaring om at han hadde med seg en kvinne. Man kan ikke la dette hensynet overtrumfe klare, nøyaktige og samstemte forklaringer.

Det andre momentet som regelmessig fremheves, er at lagretten tydeligvis ikke har festet lit til vitneforklaringene fra Torgersens nærmeste familie, underforstått: Det bør vi heller ikke gjøre i dag. Også dette argumentet er – som nevnt ovenfor – drøftet grundig i begjæringen av 27. juni, se del 2 I E 1, jfr. side 50.

Det er ikke slik at lagretten uten videre la til grunn at Torgersens familie løy. Det man kan utrede av lagrettens kjennelse var at den bevisverdi som deres forklaringer hadde, ikke var *tilstrekkelig* til å overstyre uttalelsene fra de skråsikre sakkyndige – og det må man ha forståelse for.

Det hadde vært lettere å hensynta denne innvendingen, hvis saken mot Torgersen utelukkende hadde blitt avgjort på grunnlag av vitnebevis.

Når det imidlertid var de tekniske bevis som – ifølge møtende aktor og avisreferatene – var avgjørende, er det en feilslutning å legge til grunn at lagretten ikke hadde lagt de aktuelle forklaringene til grunn, hvis det ikke hadde vært skråsikre tekniske bevis.

Og – som påpekt i begjæringen – man ser tallrike eksempler på at en sak er blitt gjenåpnet, selv om den opprinnelige dommen var basert på vitnebevis. I nærværende sak står hensynet til bevisumiddelbarhet – som påpekt i begjæringen av 27. juni 2017 – *svakere* enn det som er normalt tilfellet.

Det er og blir uriktig å bruke hensynet til bevisumiddelbarhet som argument for å overkjøre samtlige vitneprov som bekrefter Torgersens forklaring om sine bevegelser i perioden ca. kl. 22.30-00.30 drapsnatten.

VI Etterfølgende forhold – ingen identifisering av kvinnen?

A. Innledning

Påtalemyndigheten mener etterfølgende forhold bestyrker mistanken mot Torgersen.

Den anonyme kvinnen har aldri meldt seg – vi vet ikke hvem det er.

Dette er en sannhet med modifikasjoner. Det *var* en innringer som presenterte seg som *Gerd*, jfr. nedenfor under punkt B.

I tillegg har man i ettertid undersøkt om den kvinnen som Torgersen hadde med seg hjem var Gerd Kristiansen, jfr. nedenfor under C.

Uansett hvordan man vurderer dette, må det være på det rene at manglende identifisering av kvinnen har en relativt lav bevisverdi for Torgersens skyld, sammenlignet med de samstemte og klare vitneprover som forklarer at Torgersen ikke var alene.

For øvrig minner vi om at Torgersen opplyste at han ville treffe den aktuelle kvinnen dagen etter på Teatersalen. Hva er sannsynligheten for at han ville bløffe med hensyn til dette? Hvis politiet hadde fulgt opp denne oppfordringen – noe som de selvfølgelig hadde all grunn til – måtte Torgersens vite at denne opplysningen ville bli brukt mot ham, hvis "Gerd" ikke møtte.

B. Den innringende Gerd

I begjæringen om gjenåpning av 27. juni 2017 har vi i del 3 V G 3 (side 85) referert telefonsamtalen som en kvinne hadde med politiet bare noen dager etter at Torgersen ble anholdt.

Hun oppga detaljer om Torgersens bopel i Tore Hunds vei 24, som ingen utenforstående på det tidspunktet kunne vite.

Den eneste bortforklaringen påtalemyndigheten kan ha på dette må være at en i Torgersens nærmeste familie – hans mor eller søster – har ringt inn, men dette er selvsagt en ren spekulasjon uten noen form for støtte i andre omstendigheter.

C. Gerd Kristiansen

I begjæringens del 3 V G 4 (s. 185-186) og bilagsbind B, bilag 2 b iv (s. 43-53) har vi drøftet om den aktuelle kvinnen kan være Gerd Kristiansen.

Hun var midlertidig ansatt i en skotøyforretning i Storgaten, og opplyste morgenen etter drapet at hun var skadet med flere ribbensbrudd, angivelig som følge av at hun hadde fått tre kartonger med sko over seg.

En alternativ forklaring er at ribbensbruddene skyldes vold fra ektefellen, som etter det opplyste skal ha vært både voldelig og sjalu. Kan skaden ha blitt påført etter at Gerd Kristiansen kom hjem langt ut på natten etter en krangel mellom ektefellene?

Hva er det som i så fall støtter denne hypotesen?

Vi viser til redegjørelsen i bilagsbind B side 43-53. Det fremstår som meget tvilsomt om Gerd Kristiansen har snakket sant med hensyn til hva ribbensbruddene skyldtes.

Det er likeledes på det rene at hun var helt klar med hensyn til at hun *var sammen med Torgersen* i en samtale umiddelbart etter drapet med sin kollega Ruth Johanne Klausen – se avhøret av Klausen 12. juni 1958, som er inntatt som *bilag 1*. Se også forklaringene fra

Ragna Noreng samme dag – *bilag 2*. For fullstendighetens skyld nevnes at Gerd Kristiansen ble avhørt to ganger 12. juni og at hennes mann Kjell Kristiansen også ble avhørt samme dag.

Denne forklaringen bekreftes av at lederen av skobutikken, Ragna Noreng, ba Gerd Kristiansen om å avslutte sitt arbeidsforhold i skobutikken *som følge av hennes kjennskap til Torgersen*.

Gerd Kristiansen hadde drapskvelden – sammen med sin mann – vært på samme kafe som Torgersen samtidig med ham (Kafe Hjerterom i Pilestredet).

Som et tankeeksperiment kan vi reise spørsmålet om hva som kunne skjedd hvis ektefellene kranglet og forlot hverandre etter at de hadde vært på kafeen. Hvis Gerd Kristiansen ikke ville blitt med sin mann hjem, hva ville hun gjort da? Da ville hun neppe hatt andre muligheter enn å reise til Lille Tøyen, hvor hun hadde vokst opp sammen med sin onkel og tante, og hvor hun hadde en venninne i umiddelbar nærhet. Hvis dette er riktig, ville hun ikke da gått veien om Sentrum kino på vei til Lille Tøyen, og ville hun da ikke passert Sentrum kino på et tidspunkt hvor Torgersen kunne ha møtt henne da han selv var på vei tilbake til Tore Hunds vei 24?

Dette er selvsagt usikkert, og man kan diskutere spørsmålet om sannsynlighet.

Men uansett: Selv om vi ser bort fra denne muligheten, vil dette ikke være bevis for Torgersens skyld – det vil bare medføre at dette forholdet ikke kan anføres som et motbevis av Torgersen.

D. To forklaringer på at det kvinnelige vitnet ikke meldte seg

Et viktig punkt i påtalemyndighetens argumentasjon er at det forhold at ingen har meldt seg i etterkant gjennom alle årene etter drapet, er et indisium på at Torgersen bløffet med hensyn til at han ikke var alene.

Teoretisk kan det være to grunner til at det kvinnelige vitnet ikke meldte seg:

1. Vitnet kan ha trodd at Torgersen uansett var skyldig – jfr. de skråsikre sakkyndige uttalelsene i 1958 – og at det derfor ikke spilte noen rolle om hun meldte seg eller ikke.
2. I tillegg kunne det være sterkt sosialt stigmatiserende og ødeleggende i forhold til hennes familie, hvis hun fortalte hva hun hadde vært med på drapskvelden.

Er disse to mulighetene bare teori? Det kaster politiforklaringen til Ruth Johanne Klausen lys over.

E. Nærmere om politiforklaringen til Ruth Johanne Klausen

Klausen snakket med Gerd Kristiansen og spurte om hvilket klokkeslett Kristiansen skulle ha vært sammen med Torgersen.

Kristiansen svarte at hun ikke hadde noen klokke, men tilføyde at Torgersen kunne ha gjort det *etter at han hadde gått fra henne* (min kursivering). Torgersen kunne således være skyldig selv om hadde vært sammen med han tidligere på kvelden. Og de sakkyndiges

konklusjoner og den senere dom var – i kvalifisert grad – egnet til å bestyrke en slik tro: Derfor var det ikke noen hensikt å melde seg.

Og når det gjelder spørsmålet om sosiale reaksjoner, forklarte Klausen:

"Gerd Kristiansen var redd for at Torgersen skulle gi opp hennes navn. Hun bodde hos sine svigerforeldre og var redd hun da måtte flytte fra dem....."

Klausen ønsket at vitnet skulle melde seg for politiet, men Gerd Kristiansen

"var redd for at navnet hennes skulle komme i avisen. Hun var, som forklart, redd for sine svigerforeldre. Hun var nygift."

Gerd Kristiansen pekte med andre ord på *nettopp* de i punkt D mulige grunnene for hvorfor den aktuelle kvinnen ikke ville melde seg.

Men når vitnet ikke ville melde seg, var det kanskje et alternativ å ringe inn anonymt å bekrefte at Torgersen ikke var alene?

Men var det ikke akkurat dette som skjedde? Vi viser til punkt VI B ovenfor – hvor en ukjent innringende kvinne med fornavnet Gerd opplyste anonymt at hun hadde vært sammen med Torgersen.

VII Avsluttende bemerkninger

Spørsmålet om Torgersen var alene eller ikke må sees på bakgrunn av hva påtalemyndigheten har sannsynliggjort ut fra en vurdering av alle relevante vitneforklaringer og andre omstendigheter, med andre ord de taktiske bevis. Dette er ikke behandlet i kommisjonens avgjørelse av 8. desember 2006 – eller i andre avgjørelser.

Vi har i nærværende redegjørelse søkt å påvise at påtalemyndighetens sentrale anførsel om at Torgersen må ha vært alene, og at dette er et viktig indisium på at han er skyldig, ikke er riktig.

Dette momentet har ingen bevisverdi for Torgersens skyld. På bakgrunn av gjennomgangen ovenfor er konklusjonen at det er tvert imot *sannsynlig* at Torgersen har forklart seg i overensstemmelse med de faktiske forhold, og at påtalemyndighetens bortforklaring om at de detaljerte og samstemte vitneforklaringene beror på en bløff, både er søkt og usannsynlig.

Forholdet er således at vi også på dette punkt kan konstatere at situasjonen er slik at påtalemyndighetens anførsel ikke bare har noen bevisverdi, men at dette momentet er et bevis for Torgersens *uskyld*.

Og hvis vi legger til grunn at Torgersen hadde følge med en kvinne, faller de øvrige bevisene på plass: Vi slipper å presse/strekke bevisene i Torgersens disfavør, slik påtalemyndigheten inviterer til, jfr. vår kronologiske gjennomgang av bevisene som er

foretatt i begjæringens del 2 og del 3.

Oslo, 11. januar 2018

ADVOKATFIRMAET SCHJØDT AS

Cato Schiøtz
advokat

CC: Statsadvokat Lars Erik Alfheim, post.oslo@statsadvokatene.no

Ruud.

Avhørt på krim.avd. den 12/6-1958 kl. 11.10, vitnet

Ruth Johanne Klausen, f. 25/4-1921 i Trondheim, ekspeditrise, bopel Theresegt. 6, IV, arbeidssted er Skotøyutsalget, Storgt. 17, tlf. 33 75 25, gjort kjent med vitneansvaret og forklarte:

V. begynte sitt arbeide i Skotøyutsalget i Storgt. 17 den 21. nov. 1957. Omtrent en uke senere begynte Gerd Kristiansen på samme sted som ekspeditrise og lagerhjelp. Hun skulle bare være julehjelp.

Dagen etter drapet i Skippergt. fortalte Gerd Kristiansen at hun kjente Torgersen og at hun og mannen hadde truffet ham på et sted i byen og ute på gaten. Hun nevnte gaten hvor hun hadde truffet ham, og etter det v. husker var det i nærheten av Skippergt.

Noen dager senere, kanskje 2 dager senere, fortalte hun at det var bare hun som hadde truffet Torgersen. Gerd Kristiansen stod da ute på lageret og gråt. Da v. spurte henne nærmere, sa hun at det var hun som hadde sittet på sykkel til Torgersen.

V. spurte henne etter klokkeslettet for tiden hun skulle ha sittet på sykkel, og til det svarte hun at hun ikke hadde klokke, men tilføyet at Torgersen kunne ha gjort det etter han hadde gått fra henne.

V. sa at hun måtte gå til politiet med det hun visste, men til det svarte hun at hun ikke turte, da hennes mann var sjalu. Han hadde vært sjalu på Torgersen i lengere tid. Hun fortalte at hun hadde vokset opp i samme gate som Torgersen.

Gerd Kristiansen var redd for at Torgersen skulle gi opp hennes navn, Hun bodde hos sine svigerforeldre og var redd hun da måtte flytte fra dem.

V. husker at det var snakk om at hun hadde kjørt av på sykkel og at hun ag kontorsjefen i firmaet, frøken Ragna Nordeng, ble sendt til legevakta. Hun gikk også og kom tilbake og fortalte at hun hadde brukket 3 ribben. Gerd Kristiansen har ikke nevnt til v. at det var på Torgersens sykkel hun hadde kjørt av.

Etter at hun angivelig hadde vært på legevakta, kom hun tilbake til forretningen og hentet forklæet sitt. Etter dette fikk hun ikke arbeidet sitt igjen.

Det meste av det v. herhar forklart, fortalte Gerd Kristiansen til flere i Skotøyutsalget.

~~4~~

Ruud.

V. snakket med henne på tomannshånd i spiserommet den gangen Gerd fortalte at det var hun alene som hadde truffet Torgersen. Hun gråt og hadde åndenød.

V. sa til å begynne med at hun- Gerd- ikke hadde noe å være redd for, da hun var sammen med sin mann da de traff Torgersen. Det var da Gerd Kristiansen fortalte at hun hadde vært alene og truffet Torgersen.

V. ville ha henne til å gå og melde seg til politiet, men hun var redd for at navnet hennes skulle komme i avisen.

Hun var, som forklart, redd for sine svigerforeldre. Hun var nygift.

Oppl. og vedt.

A. H. Ruud

Ruth Klauwson

Rapport

til

OSLO POLITIKAMMER

KRIMINALAVDELINGEN

92^A

AVGITT AV

Politibetjent Arne Amundsen.

Ang. sak 17906/57.

Torsdag den 12.6.1958 kl. 10⁴⁵ møtte ved Kriminalavdelingen og avhört,

vitnet

Ragna Noreng, f. 20.12.1900, kontorsjef i Skotøy-utsalget, Storgt. 17, tlf. 33 74 17, bopel Hertzberggt. 3 B, tlf. 46 98 05, ubeslektet og uforbundet med partene i saka, kjenner saka, gjort kjent med vitneansvaret, villig til å forklare seg, forklarte:

At en dame ved navn Gerd Kristiansen, f. 1.8.1939, bopel Voksenkollveien 20, ble ansatt i v.,s forretning en kort tid før drapet i Skippet gt. skjedde. V. husker at Gerd lørdag den 7.12. 1957 kom i forretningen. Hun var da iført sorte, lange benklær. Gerd var da veldig nedfor. Hun gråt og sa at hun hadde slått seg. V. spurte henne på hvilken måte og hvor hun hadde slått seg, men Gerd forklarte ikke noe om det. Gerd fortalte imidlertid senere, v. tror det var samme dagen, at hun hadde åndenød og klaget over smerter i brystet. V. sa da til henne at hun måtte ha knekt ribben og v. forbant henne. V. kan ikke huske om forbindin-gen skjedde lørdag eller den påfølgende mandag. Noen dager senere ble Gerd sendt til Legevakten, grunnet at hun ikke kunne gjøre no p.g.a. smertene i brystet, og Gerd har senere ikke vært i forretningen.

V. spurte Gerd flere ganger på hvilken måte og hvorledes hun hadde slått seg, men v. fikk ikke noe rede på dette. Gerd fortalte det ikke. Gerd fortalte at hun var nygift da hun begynte i forretningen, og hennes mann arbeidet Norsk Akku-mulator som sjåfør.

V. forklarer på spørsmål at hun ikke noe ^{av}slags merker på Gerd's kropp da hun forbant henne. V. satte ikke denne Gerd noe i forbindelse med den Gerd som Torgersen skulle vært sammen med, me

etter at den "ukjente Gerd" ble så aktuell under rettsforhandling
så vil hun ikke unnlate å forklare hva hun veti tilfelle det
skulle ha betydning for saken.

Opplest og vedtatt.

Aune Amundsen.

Ragna Stoeny.